

ל"ד א מ"י פ"ו מהל'
תורות הלכה ע'
ל"ח ב מ"י ט"ז ע"ב
ל"ג ג מ"י ט"ז ע"ג

מוסף רש"י

כשהיא חוזרת. אקרא
ק"ו ובה כהן י' תהיה
אלמנה וגרושה חרע אין
לה, כשהיא חוזרת לבית
אביה חוזרת לתרומה כי
(קט"ו ט"ז). במורה וכן
הקדשים. מזה ושוק,
ומזה בתרומה, לקדשים
מותרים מזה ומכחצ בקדשים
למרה.
הוא לתא, והוא לא
תאכל לעולם הוא, ולא
מינה יצאת מתח בלה
ישאל כדמשמע קרא ובה
כהן י' תהיה לאש זר
הוא בתרומה הקדשים
כי, דהא אוקמנא להאי
קרא צנעלה לפסול לה
גון מהן ומומר והלל
שפסול עולמית, ובה
דמיננא לר דלה אלה
מושבה אל בית אביה
ילפינן, מכלל דמעיקרא לא
אכלה, ומילתייה דרב הקרא
מבחימה נפקא, דל"כ אביה
דכלה קרא צנעלה לפסול
לה תא, ליכחצ בקדשים
לא תאכל, מאי בתרומה,
שמע מינה הכי קמ"ר
יש לך אחת שאוכלת
בקדשים כגון תרומה ואינה
אוכלת במורה, ואזו זו,
זו חוזרת דמין לא ובה
כהן י' תהיה אלמנה (ט"ז).
מזן לעובד כוכבים כו'
שפסולו. כהן מתרומה
אביה, ולויה ישראלית כגון
שנשאו להן וילדו לו
גניס ובשמותו צנעלה היו
אוכלת תרומה כגון
בניהם, ואם בא עליה
עובד כוכבים ועבד פסלה
מתרומה וי"ט מהשנה
(תרי"ח ט"ז).

סח:

לימא קרא היא בקדשים לא תאכל. פי' דאי לתרומה למודה
אתא ל"כ לימא קרא היא בקדשים דכולה פרשתא לתרומה
קדשים ומדכתיב בתרומה הקדשים שמע מינה ללמורה מן הקדשים
נמי אתא ואם תאמר ואימא דכוליה להכי אתא לומר שאין חוזרת
לחוה ושוק ואמר רבינו יצחק דפשיטא

דקרא איירי בתרומה דאיירי בה
צבל הפרשה:
רבי עקיבא דדריש ווין, צנעלה רין
פרק ארבע מיתות (דף
נ"א), רבי ישמעאל אחי בת ובה
אני דורש:

כמאן בר' עקיבא דדריש ווין,
הק' ה"ו משה מריגשנצור"ג
דמאן תנא דפליג עליה דר' עקיבא
התם גבי בת ובה צפ' ארבע מיתות
(ט"ז דף נ"א): רבי ישמעאל והתם
בהאי שמתא גופא אמרין ור'
ישמעאל האי בת ובה מאי דריש ציה
לרבות בת צעלי מומין אלמא דר'
ישמעאל נמי דריש ווי ומירך דה"פ
כמאן כרבי עקיבא דדריש ווי דמוקי
ווי רוצת לרבות נשואה ולא מררין
לרבות בת צעלי מומין והוא הדין
דמרצה הכא לוייה ישראלית אל רבי
ישמעאל דמררין התם לרבות בת
צעלי מומין דקאמר לפי שמלוי
שחילק הכחצ צין תמימים לצעלי
מומין יכול נחלוק צנעולהי ה"ג יהא
לרין כחצ לרבות בת צעלי מומין ולא
נוקמיה לרבות לוייה ישראלית וק"ק
בסמון דקאמר ר' יוחנן משום ר'
ישמעאל מנין לעובד כוכבים ועבד
שבאו על כהנת לוייה ישראלית כו'
ומרבינן (ל"ה) לוייה ישראלית מוצת
ופרין כמאן כרבי עקיבא דדריש ווי
טפי הוה ליה לאקשויי דר' ישמעאל
אדר' ישמעאל דהיכי דריש מוצת לוייה
וישראלית והא אינטרין לזת צעלי
מומין כדדריש התם ואר"י דלא נקט
הכא ר' עקיבא לאפקוק ר' ישמעאל
דהא ר' ישמעאל נמי דריש ווי אללא
לאפקוקי שאר תנאי דלא דרשי ווי
צעלמא מדע דלא קאמר אפי' תימא
רבי ישמעאל אללא אפילו תימא
רבנן ועוד יש לומר דר' ישמעאל
לא דריש ווי והא דקאמר צנעלה רין
(ט"ז) ורבי ישמעאל האי בת ובה
מאי עביד ליה לא מסיק הכי אללא
למאן דדריש ווי:

עובד כוכבים ועבד ד'אזו בני הוייה גינהו לא ליפסלו
צוקטרס דה"ה דה"מ למימר נמי חיבי כרימות לא
ליפסלו אללא נקט עובד כוכבים ועבד משום דאיירי בהו לעיל דקמיני
כומי דהיינו עובד כוכבים וצמתי' (לקמן דף ט"ז): תנן העבד פוסל
משום ציה ומשני דפסלי מדר' יוחנן כו' ומהאי קרא משתמע נמי
חיבי כרימות וק' לר"י דכל היכא דקמיני כומי לאו בתורת עובד
כוכבים נקטי ליה אללא לפסולא צעלמא כי היא דתנן (קדושין דף
ע"ד) אלו הספקות שמוקי ואסופי וכומי וצאלו נערוה (במנחות דף ק"ג ע"ג.
וע' דתנן הבא על הממורת והנמניה והכומית יש להן קנס דייקיני
צפ' שור שנגח ד' וק' (ב"ק דף נ"ח): וע' דקסבר כומים גירי אמת הן
מדיש להן קנס ועוד ר' יוחנן משום ר' ישמעאל דנקט עובד כוכבים
ועבד אמהאי לא נקט חיבי כרימות ונראה לר"י דפשיטא ליה להש"ס
דעיקר קרא דלאיש זר איירי בחיבת כרימות דלמאן פ' עשרה יוסקין
(קדושין דף ע"ה): גבי עובד כוכבים ועבד השתא ממוה הוי מיפסל
צביאמו מיבעיה ופסלו' לר' יהושע דלא הוי ממוה מחיבי כרימות
מ"מ כיון דחומרי חסידי לאיש זר ואפי' אמת חיבי כרימות דלא
הו זר אללה מעיקרא כיון דעיקר קרא בחיבי כרימות איירי והכי
פריך ואימא צעלה לפסול לה חיבי כרימות דוקא ולא חיבי לאוין
ומשני כי תהיה אמר רחמנא לרבות חיבי לאוין ומיהו חיבי לאוין
כיון דלא חמירי צעינן דליהו זר אללה מעיקרא כדלקמן ופריך עובד
כוכבים ועבד דלאו בני הוייה ניהו לא ליפסלו דלא אחרבו מני
תהיה חורים נמי לא אקרו דאין בהם ממורות ולא חמירי דאין בהם
אלא לאו צעלמא ומשני דפסלי מדרבי ישמעאל אכל חיבי כרימות
לא נפקי מהתם דבני אלמנות וגירושין הו לאחריני אללא מלאיש
זר ועיקר קרא צדיהו משתעי:

עובד כוכבים ועבד, וא"ת והא אינטרין למכתב אלמנה
וגרושה לומר שחזרת כשנתאלמנה או נתגרשה ו"ל
דל"כ לכחצו חד מנייהו דלית ליה לריכותא דר' עקיבא דבסמון
ומדכתב תרשייהו דריש למי שיש לו אלמנות וגירושין ילאו כו':
ואימא

אלמנה לכהן גדול פרק שביעי יבמות

האי מיבעי ליה לגופיה. לזר גמור אלכל הכ דלאו זרה היא אינטרין
וצת כהן לאסרה: פרי וכל זר פסולי וכל זר לא יאכל קדש
(ויקרא כ"ג) ועוד גבי בת כהן כתיב וציה אל וגו' מלחם אביה תאכל
וכל זר לא יאכל צו (ט"ז) ומעכא תיפוק לאו לזת כהן הנשאת לישראל
לאסרה תחת בעלה לתרומה: דרבי

ההוא מיבעי ליה לגופיה תרי וכל זר כתיבי
ואכתי מיבעי ליה לכדר' יוסי בר' חנינא דא"ר
יוסי ברבי חנינא וכל זר (זרות אמרתו לך
ולא אנינות דרבי יוסי ברבי חנינא מן זר וכל
זר נפקא ואכתי מיבעי ליה לכדתניא "כשהיא
חוזרת חוזרת לתרומה ואינה חוזרת לחוה
ושוק ואמר רב חסדא אמר רבינא בר רב שילא
מאי קרא דכתיב יובת כהן כי תהיה לאיש
זר היא בתרומה הקדשים לא תאכל לא
תאכל במורה מן הקדשים א"כ לכתוב
קרא היא בקדשים לא תאכל מאי בתרומה
הקדשים שבעת מינה תרתי אשכחן כהנת
לוייה וישראלית מוגל"ר אבא אמר רב
בת ובת הכא נמי בת ובת כמאן בר"ע
דדריש ווין אפילו תימא רבנן כוליה ובה
קרא יתירא הוא אשכחן לתרומה לכהונה
מגל"ר אמו לוייה וישראלית לא לכהונה מרבינן
להו דאי לתרומה בנות מיכל תרומה גינהו
אלמא לא משכחת לה דקאכלה בשביל
בנה בשביל בנה ק"ו ומה כהנת דבקדושה
דנפשה אכלה פסיל לה לוייה וישראלית
דלא אכלה אלא בשביל בנה לא כ"ש והיא
חנותנת כהנת דקדיש גופה פסיל לה הא
דלא קדיש גופה לא גופה לא אלא לכהונה
ק"ו מגרושה ומה גרושה שמוותרת בתרומה
אסורה לכהונה זו שאסורה בתרומה אינו
דין שפסולה לכהונה וכי מוהירין מן הדין
גלויה מילתא בעלמא הוא ואימא נבעלה
לפסול לה חיבי כריתות כי תהיה אמר
רחמנא הנך דאית בהו הוייה חיבי כריתות
לאו בני הוייה אי הכי עובד כוכבים ועבד
לא ליפסלו הנך פסלי מדרבי ישמעאל
דא"ר יוחנן ממשום רבי ישמעאל מנין לעובד
כוכבים ועבד שבא על בת ישראל
ועל כהנת לוייה שפסולה שנאמר ובה
כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וגו'
כו

כרימות ל"ג: אי הכי אימא קרא דוקא בני קדושין נקט ועובד כוכבים
ועבד לא פסלי. וה"ה דמני נמי למימר חיבי כרימות לא ליפסלי אללא
משום דאיירי בהו לעיל דקמיני כומי היינו עובד כוכבים וצמתינין
(לקמן דף ט"ז): תנן העבד פוסל משום ציה: עבד כנעני לית ליה
קדושין דכתיב (בראשית כ"ג) עם החמור עם הדומה לחמור (לגל"ט). עובד
כוכבים לית ליה קדושין דלמרינן (סנהדרין דף כ"ג): אשת רעהו(ט) פרט
לאשת (ב) אחרים וצנעלותות דרב אחאי(ט) ליף לה מדתני רב חנניא
(ש"ס): צעולת צעל (בראשית כ"ט) יש להן מידי אחריות לא וגבי מיראלי מקיש
הוויות להדי מאל דלית ליה קדושי כסף ושטר אית ליה בה קדושי
ציה אכל עובד כוכבים דלית ליה קדושי כסף ושטר לית ליה
קדושי ציה. ומשני פסיל מדרבי יוחנן ומהאי קרא גופיה משתמי
חיבי כרימות לפסולא: ואית דמפרשי ואימא צעלה לפסול לה חיבי
כרימות. נמי מ"ש דלא תני להו לעיל. ומשני כי תהיה כתיב מלפקה
רחמנא לצעילה בלשון הוייה לא פסיל מתרומה אללא בר קדושי דוקא
דבני הוייה לאפקוקי חיבי כרימות דלאו בני הוייה ניהו כו' וצבירא
להו דחיבי כרימות לא פסלי. וקשיא לי בגויה עובד חדא (דמתני היא
דלא חמירי חיבי כרימות מחיבי לאוין ועוד) דתנן גבי ד' אחין
(לעיל דף ג'): אם היו כהנות נפסלו מתרומה צעילת אשת איש
ועוד ק"ו חיבי לאוין פסלי חיבי כרימות לא (ט) פסלי ועוד הא
אמרין צעירה יוסקין (קדושין דף ע"ב): דכהן הבא על אחותו עשאה
זונה וכיון דזונה היא צעילתו פוסלתה דתניא (לקמן דף ג'): לוייה
שנשצית או שנצעלה צעילת זנות נותנים לה מעשר ואוכלת לוייה
אין אכל תרומה לכהנת לא ועוד הא תנן צמתינין (לקמן דף ט"ז):
ממור פוסל ומאכיל ולא משכחת לה אללא צאם אמו ואי חיבי כרימות
לא פסלי צביאתם משכחת לה דממור פוסל ומאכיל את אמו כילד בת כהן
שבא עליה אחיה מאמה והוא ישראל וילדה לו בן פוסל מן התרומה ובה
ישראל שצא עליה אחיה מאמה כהן וילדה לו בן הרי זה ממור ומאכילה
אללא מדלא נקט אמו ש"מ ציאת אחיה אפי' צלה ילדה נמי פוסלתה:
ט חיבי כרימות לאו בני הוייה ניהו דבקדושין פסקה האומר לצידי(ד'
(ט"ז): שפסולה מן התרומה: ט מי שיש לו אלמנות וגירושין בה. אני קורא
בה ושזה אל צית אביה מלחם אביה תאכל ולא מעובד כוכבים ועבד:
אשכחן

מסורת הש"ס

א) לקמן ע': פ"א. ט) לקמן
פ"ג. א) ג"ו שם כתרומה ה'.
קדושין פ"ט: ד) (לקמן ט').
פ"ג. ט) ג"ו שם ס"ג ע"ב:
סנהדרין פ"א. נ"א: ימא מה.
סוטה פ"ג. מנחות נ"א: פ"ג.
ו) (סנהדרין ע"ג. ג) לעיל
מ"ה. סוטה כ"ו: קדושין ע"ה;
ט) (ויקרא כ"ג. ט) ג"ו ישלח
סימן ס"א (ט) וע' היטב
רש"י לעיל מה. ד"ה חיבי.
ט) כשהיא אית, ג' ג"ל לפני
ד"ה כי הכי, ט) שרין לרף
פ"ג. ט) יצחק מ"י,

תורה אור השלם

1. ובה דין כי תהיה
לאיש זר הוא בתרומה
הקדשים לא תאכל:
ויקרא כ"ב ב'
2. ובה דין כי תהיה
אלמנה וגרושה חרע אין
לה ושבה אל בית אביה
בנעוריה מלחם אביה
תאכל וקל זר לא יאכל
ויקרא כ"ב ג'

גלוין הש"ס

ג"ב' א"ב לכתוב קרא
חיה. ע"ו לעיל דף ח ע"ב
מ"ח' וימא: שם
גלו' מילתא בעלמא הוא.
ע"ו צ"ח פ"ג דענינו
ויס ועין סנהדרין דף ע'
ע"ה:

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה עבד וכו'
פרט לאשת עובד כוכבים
ובשאלות וכו': (ב) בא"ד
חיבי כרימות לא כל שכן
ועוד הא אמרי: